

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 516/2020-21

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 22. októbra 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poistná udalosť s. r. o., Sabinovská 11, Bratislava, IČO 45 474 231, zastúpenej Advokátskou kanceláriou MHS Legal, s. r. o., Galvaniho 7/D, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Bratislave č. k. 3 Cob 47/2019-170 z 24. apríla 2019 a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obdo 90/2019 z 15. novembra 2019 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti Poistná udalosť s. r. o. o d m i e t a ako oneskorene podanú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. apríla 2020 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti Poistná udalosť s. r. o.,

Sabinovská 11, Bratislava, IČO 45 474 231 (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) č. k. 3 Cob 47/2019-170 z 24. apríla 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) a uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Obdo 90/2019 z 15. novembra 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľka sa ako žalobkyňa domáhala proti spoločnosti [REDAKOVANÉ] (ďalej len „žalovaná“), zaplata peňažnej sumy vo výške 345 eur s príslušenstvom z titulu doplatenia nároku na náhradu účelne vynaložených nákladov na prenájom motorového vozidla za obdobie, po ktoré nebolo možné používať motorové vozidlo z dôvodu jeho poškodenia pri dopravnej nehode. Nárok na náhradu týchto nákladov bol na sťažovateľku postúpený poškodeným, ktorému vznikla tzv. totálna škoda na motorovom vozidle pri dopravnej nehode, ktorú zaviniť poistenec žalovanej.

3. Okresný súd Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) ako súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 25 Cb 183/2015-129 z 20. septembra 2018 žalobu sťažovateľky zamietol. Proti rozsudku súdu prvej inštancie podala sťažovateľka odvolanie. Krajský súd napadnutým rozhodnutím potvrdil rozhodnutie okresného súdu.

4. Proti rozhodnutiu krajského súdu podala sťažovateľka dovolanie z dôvodu existencie vady napadnutého rozhodnutia podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v platnom znení (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd rozhodol napadnutým rozhodnutím tak, že podané dovolanie odmietol z dôvodov podľa § 447 písm. c) CSP.

5. Podstata sporu vedeného pred všeobecnými súdmi podľa sťažovateľky spočívala v tom, že okresný súd a krajský súd bez náležitého odôvodnenia ustálili, že poškodený má

nárok na náhradu účelne vynaložených nákladov spojených so vznikom škody na jeho motorovom vozidle, teda na náhradu nákladov spojených s prenájomom náhradného motorového vozidla iba do času, kým bolo poškodenému zo strany žalovanej poisťovne oznámené, že ide o totálnu škodu na motorovom vozidle a jeho oprava nie je účelná.

6. Sťažovateľka argumentovala, že oznámením žalovanej poisťovne o tom, že poškodené vozidlo nemožno opraviť, nedochádza k prerušeniu príčinnej súvislosti medzi dopravnou nehodou a vzniknutou škodou. Naopak, bezprostrednou a podstatnou príčinou prenajatia si náhradného vozidla je vzniknutá dopravná nehoda: *„Z výkladu súdu prvého ani druhého stupňa pritom nie je nijako zrejmé ako môže mať práve takéto oznámenie poisťovne vôbec dopad na kauzálny nexus medzi porušením právnej povinnosti a vznikom škody. Vedomosť poškodeného o názore poisťovne na ekonomickú opodstatnenosť opravy auta vôbec nič nemení na faktickom postavení poškodeného a ako presne sa táto príčinná súvislosť pretrhne po doručení oznámenia o tzv. totálnej škode (teda oznámenia o tom, že poškodené auto sa z ekonomického hľadiska neoplatí opravovať), súd žiadnym logickým ani právnym argumentom neodôvodnil.“*

7. Ústavnou sťažnosťou sťažovateľka napáda rozhodnutia krajského súdu a najvyššieho súdu. Uvádza, že závery okresného súdu, ako aj krajského súdu sú nedostatočne odôvodnené a vôbec neodpovedajú na argumenty predložené v konaní zo strany sťažovateľky. Najvyšší súd mal podľa názoru sťažovateľky túto vadu rozhodnutia krajského súdu v rámci dovolacieho konania reparať, čo neučinil a dovolanie podané sťažovateľkou odmietol, hoci na to neboli splnené zákonné podmienky.

8. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom tak, že vysloví porušenie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutými rozhodnutiami krajského súdu a najvyššieho súdu, ktoré žiada zrušiť a vec vrátiť na opätovné rozhodnutie krajskému súdu. Sťažovateľka si uplatňuje aj nárok na náhradu trov konania proti krajskému súdu.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

9. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

10. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

11. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je zákon č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Podľa § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

13. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovел žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,

- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa § 124 zákona o ústavnom súde ústavnú sťažnosť možno podať do dvoch mesiacov od nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia, oznámenia opatrenia alebo upovedomenia o inom zásahu. Táto lehota sa pri opatrení alebo inom zásahu počíta odo dňa, keď sa sťažovateľ mohol o opatrení alebo inom zásahu dozvedieť. Ak rozhodnutie nadobúda právoplatnosť vyhlásením alebo oznámením a ak sa podľa osobitných predpisov zároveň doručuje jeho písomné vyhotovenie, začína lehota plynúť dňom doručenia tohto písomného vyhotovenia sťažovateľovi; ak sa rozhodnutie doručuje len jeho zástupcovi, začína lehota plynúť dňom doručenia písomného vyhotovenia tohto rozhodnutia tomuto zástupcovi. Ak bol vo veci podaný mimoriadny opravný prostriedok, lehota na podanie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k rozhodnutiu, ktoré bolo mimoriadnym opravným prostriedkom napadnuté, začína plynúť od doručenia rozhodnutia o mimoriadnom opravnom prostriedku.

15. Podľa § 1 zákona č. 62/2020 Z. z. o niektorých mimoriadnych opatreniach v súvislosti so šírením nebezpečnej nákazlivej ľudskej choroby COVID-19 a v justícii a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o mimoriadnych opatreniach“) lehoty ustanovené právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde, uplynutím ktorých by došlo k premlčaniu alebo k zániku práva,

- a) v čase odo dňa účinnosti tohto zákona do 30. apríla 2020 neplynú,
- b) ktoré uplynuli po 12. marci 2020 do dňa účinnosti tohto zákona, sa neskončia skôr ako za 30 dní po nadobudnutí účinnosti tohto zákona.

16. Podľa § 2 ods. 1 zákona o mimoriadnych opatreniach ustanovenie § 1 písm. a) zákona o mimoriadnych opatreniach platí rovnako aj pre lehoty ustanovené zákonom alebo určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkmi konania a stranami v konaní; v trestnom konaní to platí len o lehote na podanie opravného prostriedku pre obvineného, jeho obhajcu, poškodeného a zúčastnenú osobu.

III.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. Ústavný súd na predbežnom prerokovaní preskúmal, či ústavná sťažnosť sťažovateľky obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde) a osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

18. Keďže napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu nadobudlo právoplatnosť 16. januára 2020 a sťažovateľka podala ústavnú sťažnosť 27. apríla 2020, čo je zjavne po uplynutí lehoty na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 prvej vety zákona o ústavnom súde, ústavný súd považoval za potrebné vysporiadať sa v prvom rade s otázkou včasnosti podania ústavnej sťažnosti. Vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu sa lehota na podanie ústavnej sťažnosti počíta rovnako odo dňa nadobudnutia právoplatnosti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu.

19. Pri posudzovaní otázky zachovania lehoty na podanie ústavnej sťažnosti ústavný súd uvádza, že sťažovateľke uplynula lehota na podanie ústavnej sťažnosti 16. marca 2020. Sťažovateľka žiadnym spôsobom neodôvodnila, prečo považuje lehotu za dodržanú, a preto bolo potrebné posúdiť, či sa ustanovenia zákona o mimoriadnych opatreniach použijú aj na posúdenie plynutia lehôt na podanie ústavnej sťažnosti. Ustanovenie § 1 písm. a) zákona o mimoriadnych opatreniach sa týka výslovne premlčacích a prekluzívnych (teda hmotnoprávných) lehôt. Nemôžu byť pochybnosti o tom, že dvojmesačná lehota na podanie ústavnej sťažnosti podľa § 124 zákona o ústavnom súde je lehotou procesnou. Vzhľadom na to sa § 1 písm. a) zákona o mimoriadnych opatreniach bez ďalšieho (samo osebe) na procesné lehoty nevzťahuje. Až z § 2 ods. 1 zákona o mimoriadnych opatreniach vyplýva, že aj na lehoty ustanovené zákonom alebo určené súdom na vykonanie procesného úkonu v konaní pred súdom účastníkmi konania a stranami v konaní sa vzťahuje § 1 písm. a) zákona o mimoriadnych opatreniach tak, že tieto lehoty v čase odo dňa účinnosti zákona o mimoriadnych opatreniach (teda od 27. marca 2020) do 30. apríla 2020 neplynú.

20. Ústavný súd zastáva názor, že na plynutie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti nie je možné aplikovať § 1 písm. b) zákona o mimoriadnych opatreniach, podľa ktorého by sa lehota na podanie ústavnej sťažnosti predĺžila a posledný deň lehoty na podanie ústavnej sťažnosti by pripadol na 26. apríla 2020, čo nebol pracovný deň, preto až nasledujúci deň, t. j. 27. apríl 2020, by bolo možné považovať pri aplikácii § 1 písm. b) zákona o mimoriadnych opatreniach za posledný deň lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. Z dôvodov uvedených v bode 19 odôvodnenia sa však § 1 písm. b) zákona o mimoriadnych opatreniach na plynutie zákonných lehôt nevzťahuje, a preto nemožno uvažovať o predĺžení lehoty na podanie ústavnej sťažnosti. V tomto smere ústavný súd poukazuje na už prijaté rozhodnutia, v ktorých sa vyjadril k aplikácii § 1 zákona o mimoriadnych opatreniach tak, že na plynutie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti sa primerane aplikuje § 1 písm. a) zákona o mimoriadnych opatreniach (II. ÚS 328/2020), resp. že § 1 zákona o mimoriadnych opatreniach upravujúci spočívanie lehoty ustanovenej právnymi predpismi v súkromnoprávných vzťahoch na uplatňovanie alebo bránenie práv na súde na vykonanie úkonu možno aplikovať aj na počítanie lehoty na podanie ústavnej sťažnosti (II. ÚS 290/2020).

21. Je preto potrebné ustáliť, že posledným dňom na podanie ústavnej sťažnosti bol 16. marec 2020. Keďže ústavná sťažnosť bola podaná až 27. apríla 2020, t. j. po uplynutí zákonnej lehoty na podanie ústavnej sťažnosti, prihliadnuc na to, že ústavný súd nemôže odpustiť zmeškanie tejto lehoty, ústavnú sťažnosť odmietol ako oneskorene podanú podľa § 56 ods. 2 písm. f) zákona o ústavnom súde.

22. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, rozhodovanie o ďalších návrhoch sťažovateľky už stratilo opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 22. októbra 2020

Miroslav DURÍŠ
predseda senátu